

Friedmann Ferenc

Ez az apukám, Friedmann Ferenc. Egerben készült a kép 1940 körül. Apuka a kertünkben, a pincaajtó előtt áll. Ez egy vidéki ház volt tulajdonképpen. Három lakás volt a házban. Ott laktak a Rosenbergék, akiktől mi béreltünk, a Szerényiék és mi. A Dobó utcában volt a ház.

Az egri zsidók egy részén laktak, a város közepén. Dobó utca, Dobó tér, a Magyar utca. Ez véletlenül alakult így ki, de azért ha elgondolom, mindjárt látom az üzleteket is. Fűszerbolt meg rőfös üzlet, meg mit tudom én. Majdnem minden rokonom boltos volt. A zsidók főleg kereskedelemmel foglalkoztak, zöldségüzlet, ilyen üzlet, olyan üzlet. Laktak nem zsidók is itt, de

nem olyan nagy mértékben. Voltak azért elszórva máshol is zsidók, mert később is jöttek be különböző falukból elszármazottak. De azért nem keveredtek, a zsidók nem laktak keresztény negyedben. Nem is akartak, meg nem is mehettek volna, gondolom.

Nem volt nagy a lakás. Két szobánk volt. Az egyik szoba volt a szülőké, a másik a gyerekeké. A szobában kiskályha; fapadló volt, sikálni kellett, emlékszem. Egerben volt villany már. De mikor nálunk a vízvezeték bevezették, akkor az már jócskán az 1930-as évek második felében volt. Előtte volt egy-két hely, ahol artézi kutak voltak, s oda kellett járni vödörrel ivóvízért. Az udvaron mindenkinek volt egy hordóban esővíze. Az nyáron is volt, gyűjtve volt az esőcsatornából. Én imádtam; kiment az ember reggel korán, és belepancsoltunk a hordóba, vittük be mosdani. Minden nap kellett mosakodni. Kimentünk télen is. Fölkaptuk magunkra a kendőt, telemerítettük a lavórt, és vittük be. Az emberek zömének az a fogalma van, hogy nem volt víz. De víz mindig volt, csak legfeljebb nem lehetett meginni, mert nem volt jó.

Mikor kicsik voltunk, teknő volt, és a teknőben egymás után fürödtünk. Emlékszem, mikor Bözsi testvérem után kellett, és nagyon sokáig tartott, míg ő onnan kikászálódott, s én mérges voltam ezért. De másképp nem lehetett; annyi víz nem volt. Hetente egyszer, sábesz előtt mosófazékban melegítettük a vizet a fürdéshez. Rendes sparherd volt a konyhában, fával tüzeltünk.

Fönmaradt a pinceajtó, meg a lejárata a Várba. Nem lehet most már bemenni itt, de valamikor ez foglalkoztatta a fantáziánkat. A pince tulajdonképpen bevezetett a hegybe, és soha nem voltam a végén. Nem mertünk, féltünk, hogy a törökök ott vannak. Az egész gyerekkorunkat megfertőzte az, hogyha még odébb mennénk, ki tudja, hogy mit találunk. Nagyon érdekes volt.